

Сема Кајџусуз

КОШЧИЦА

Неколико минута пре доласка господина Кадира, Сезгин је завршила припреме – у ресторану је направила гробни полумрак, а прибор за јело на столу поставила у беспрекорној симетрији. У сали се чуло једно од познатих дела класичне музике. Сезгин је свој посао завршила по навици и преко воље, а посао се састојао у томе да том великом ресторану који се петком увече претварао у вашариште дода паклену напетост. Њен посао је сада био да сваког дана у недељи у подне направи пуст, беживотан, туробан амбијент. Упркос томе што је захваљујући језивој навици обедовања господина Кадира добијала три пута већу дневницу, ипак се, док је гланцала сребрну виљушку за рибу, осећала попут неке будале.

Није приметила када је господин Кадир ушао у салу. Престала је била да се чуди томе како један човек тако танког и високог стаса и великих стопала може да се креће толико нечујно. Сезгин је исправила леђа, безизразно се насмешила и упутила се ка њему.

– Добродошли, господине!

Господин Кадир је климнуо главом и, задовољивши се тиме уместо поздрава, одмах пружио торбу и мантил. Као и увек, халапљиво је погледао сто.

– Шта данас једемо?

Сезгин је ствари из руку предала другој конобарици, која је ушла и пожурила ка столу. Потрудила се да столица не зашкрипи док ју је повлачила.

– Данас смо вам припремили рибу, господине. Шкарпину, зелену салату са шампима, броколи на маслиновом уљу, барену шпарглу, кукурузни хлеб, бело вино и слаткиш са алвом.

Господин Кадир је набрао широко чело и сео за сто. До данас никада сам није бирао јело, па макар и да је изгледало да му није по вољи.

– Нек буде и банана, ставите преко шлаг, прелив од чоколаде, тако нешто.

– Наравно господине, одмах!

Увек је желела да му се обрати са „господине Кадире“, али знајући да му се такав облик присности никако не би допао, није била кадра да смогне храбрости за то. Хтела, не хтела, реч „господине“ би јој излетела из уста. Да је, с оном топлином коју њени гости добро познају, могла да му каже „господине Кадире“ могла би све да почне испочетка. Тако је барем мислила.

Без и најмањег шума спустила је са колица пред господина Кадире јела за послужење. Када је отклопила тањир, обома су им се погледи приковали за рибу која је запањено гледала. Шкарпина је била испржена с наборима какве је имала у мору, са испруженим жалосним уснама у самртном ропцу. Лежала је испружена и отупела као да је жртвована неком злом божанству, заборавивши на Црно море. Онако како је ту лежала, немоћна, без сећања и историје, пред њима се пушила авет која није прихватала смрт. Док је Сезгин хитро отварала флашу вина, господин Кадир је узео нож и виљушку. Нестрпљиво је посматрао како се вино излива у чашу. Његово нестрпљење гушило је Сезгин. Толико да је била у стању сама себи да каже „Доста више!“, да седне наспрам њега и, одбијајући да прихвати његово игнорисање, упиљи очима и равнодушним погледом пробураси његово мршаво тело. Видевши кап вина која се прелила из чаше и ширила се по белом столњаку, од нервозе се ујела за усну.

Погледи су им се сусрели. Господин Кадир је мрзео флеке.

– Оппростите, одмах ћу променити столњак.

Господин Кадир је нагло подигао руку у којој је држао виљушку. „Нека остане.“ У том тренутку се на вратима сале појавила друга конобарица доносећи дезерт од банане. Сезгин је трчећим кораком преузела слаткиш и тај дезертни тањир који никако није пристајао трпези ставила на најудаљенији крај стола. Знајући да се до краја обода неће више враћати, последњи пут је бацила поглед на сто и одмерила беспрекорно постављену

трпезу. Шкарпину и господина Кадира делио је само један покрет и док Сезгин буде излазила из сале рибља глава ће већ бити откинута.

Господин Кадир је, не обраћајући пажњу на љутите рибље очи, једним ударцем ножа одвојио главу. С муком је користио крупне шаке у радњама које су изискивале суптилност. Прилично се намучио одвајајући бело рибље месо од костију. Како би се уверио да је конобарица отишла, погледом је прешао преко осталих, празних столова. Видевши на најудаљенијем столу заборављену вазу са мимозама, намрштио се. Осећао је одвратност према овом добу године, људима који су измилели на улице, еуфоричној атмосфери. Оставивши по страни виљушку и нож, загњурио је прсте у утробу рибе. Очи су му се разрогачиле, ноздрве рашириле. Док је јео, истовремено је отежаним дисањем, налик на мрмљање, надјачавао музику. Чим је ставио у уста први залагај, апетит му се широм отворио. Желео је да томе никада не дође крај. Нестало је оне достојанствености, а заменило ју је нешто застрашујуће помешано са грижењем, жвакањем, гутањем. Нагнуо се над тањир и згрбио у леђима. Руке му бежу сасвим умочене у уље. Очи су му се широм отварале док је узимао шкампе из салате и убацивао их у уста. Погледао је у таваницу. Очима је хтео да прогута читаву салу. Олизавши руке обрисао је маслиново уље које му се сливало према лактовима и потом до носа загњурио у чашу са вином. Када ју је искапио, дохватио је флашу за врат и почео да сише из ње. Коначно је осетио растерећење. Велико растерећење. Растворивши рибљу главу прстима је откидао преостале укусне парчиће меса иза очију. Што су му се прса више дизала и спуштала, то је више слушао заповести желуца и незаситошћу, у ствари, испуњавао ту велику јазбину.

Док га је посматрала кроз уски прорез на кухињским вратима, Сезгин није могла да се суздржи да не покрије уста рукама. Још увек ништа није схватала из ових злочина у време ручка, који су трајали већ две године, ништа није успела да научи. Сваки пут би њене плаве очи засузиле, а кад би се присетила да је усамљеност иза тих врата њена доживотна судбина, обузимао би је страх с којим се тешко мирила. Осећала се попут зготовљеног јела и грчила се с осећањем да је сва изуједана по телу. Савијајући се и тамнећи под теретом страха од другог људског бића, стајала је иза врата и обезобличавала се попут залагаја које је жвакао господин Кадир.

Господин Кадир откину једно повеће парче рибе, убаца га у уста и зналачким покретом врата покуша да га прогута. Једна провидна кошчица зари му се у гркљан. Стаде да се мучи покушавајући да прогута залогај који није успео да извади. Кост је читавом дужином запарала те огромне мишиће у које се зарила и сместила се на оном сасвим узаном простору, напета попут лука. Господин Кадир поче да црвени. Није желео да паничи, јер ово се и раније дешавало. Док се пружао да дохвати флашу с вином, покушао је да се искашље. У грудима му се јавио бол, потом се, полако се појачавајући, ширио ка левој страни, а одатле ка леђима. Када су му откуцаји срца постали неравномерни, пробао је да викне: „Конобарице! Коно...!“ Вино које је текло из преврнуте флаше поквасило му је кравату. Покушавши да се придржи за сто, преврнуо је тањир са салатом. Одећа му се умазала мајонезом и сосом. Стиснуо је врат као да жели да ухвати биће које му се сместило у грло. С муком је дисао. Покушао је да устане и поскочи. У сали је настављала да свира амбијентална музика уз ручак, док су одјекивали кораци у борби без даха. Када је уз трзаје пао, господин Кадир је можда по први пут у животу схватио какву структуру и температуру има нешто друго. До костију је осетио хладноћу керамичких плочица под собом. У глави је почело чудно да му хучи. Док му се слика сале мутила, последња ствар коју је видео била је конобарица која се приближавала спорим дисциплинованим корацима.

Сезгин је пришла столу леђа исправљених као и када је одлазила и истог тренутка елегантно подигла оборену флашу. Очи господина Кадира беху широм отворене, а једна суза му се сливала ка носу. Посматрала га је неколико секунди. Из несрећникових уста испадали су залогаји које није успео да прогута. Ноге су му, у самртном ропцу, направиле неколико трзаја и потом се умириле. Сезгин је узела тањир. Тупо је погледала раскомадану шкарпину, право у дупље где су некад биле очи.

Превела с турског
Ивана Дејановић

(Из: *Doyma Noktasi*, 2002)